

Algemene tips

- zorg voor rust
- benader de mens met dementie van voren
- blijf binnen het gezichtsveld en houd oogcontact
- neem, wanneer mogelijk, dezelfde ooghoogte aan
- praat met rustige, zachte stem
- gebruik korte, duidelijke zinnen
- wees helder en concreet, vermijd abstracte woorden
- gebruik geen meerkeuze vragen
- laat zien met gebaren wat u wilt doen
- probeer niet te liegen
- confronteer niet met 'fouten', 'iets niet meer weten', verkeerd uitvoeren
- vraag niet naar recente gebeurtenissen
- vermijd fluisteren
- praat in het bijzijn van de mens met dementie niet *over*, maar *met* hem/haar
- spreek de mens met dementie als volwassene toe
- praat over wat hij/zij nu kan zien/proeven/horen
- praat over het verdere verleden, wat hij/zij nog goed weet

Rol van de familie, naasten en vrijwilligers

Het contact dat u hebt met onze bewoners met dementie is heel belangrijk. Uw bijdrage of rol kan bestaan uit verschillende taken. Onderstaand vindt u een aantal voorbeelden.

- Met de mens met dementie foto's bekijken van vroeger.
- Verhalen van vroeger vertellen.
- Aandacht geven door contact te maken via een gesprek of aanraking.
- Een veilige omgeving bieden door er te zijn en de aandachtspunten m.b.t. de vier fasen en algemene tips in acht nemen.

Gevoelens centraal stellen

- Probeer de gevoelens van de mens met dementie te ontdekken die achter de letterlijke inhoud verborgen liggen.
- Probeer in je reactie aan te sluiten bij de gevoelens en beleving van de mens met dementie. Je lichaamstaal en toon van je stem zijn daarbij het belangrijkste, nog belangrijker dan wat je letterlijk zegt.

Belevingsgerichte begeleiding komt uit het hart

Voor meer informatie kunt u terecht bij

Medewerkers van de verschillende locaties van Icare
en/of Alzheimer Nederland, www.alzheimer-nederland.nl

Icare

Postbus 900
7940 KE Meppel
www.icare.nl

0900 88 33

24 uur per dag, 7 dagen per week

Verpleging en Verzorging

icare
esprja

Belevingsgerichte begeleiding

Met deze folder willen we u informeren over dementie en belevingsgerichte begeleiding

Dementie is een ziekte van de hersenen die het geheugen en het sociaal functioneren ernstig aantast. Voorheen stond de ziekte centraal, tegenwoordig wordt er meer aandacht besteed aan de gevolgen voor de cliënt zelf en zijn/haar familie.

Belevingsgericht

In de locaties van Icare wordt gewerkt op basis van de visie op Wonen en Zorg. Centraal in deze visie staat: 'Het aansluiten bij wie iemand nu is, te weten wie hij was en wat zijn wensen en behoeften zijn'. Zijn (ervaren) welbevinden staat centraal. Belevingsgericht werken betekent dat wordt aangesloten bij de belevingswereld van de mens met dementie.

Dementie kent verschillende fasen, verschillende belevingen

In de vier fasen van dementie staan verschillende, kenmerkende belevingen centraal. De fasen hebben een geleidelijke overgang. De benadering en manier van contact maken verschilt per fase. Door u te informeren over de kenmerken van iedere fase kan dit helpen het contact met de mens met dementie te verbeteren.

De fase van de bedreigde ik

- Het opnemen van nieuwe informatie geeft problemen.
- Het geheugen voor recente gebeurtenissen gaat achteruit.
- Moeite met logisch redeneren.
- Het maken van fouten bij allerlei handelingen.
- Kenmerkende gevoelens: onzekerheid, twijfel, angst, paniek.
- Het eigen bestaan wordt bedreigd.

Belangrijk in het contact

- Respecteer eigen wil en wensen.
- Benoem niet wat fout gaat.
- Laat iemand doen wat hij nog wel kan.
- Beloon successen.
- Vermijd vragen naar recente gebeurtenissen. Dit maakt onzeker.
- Stimuleer het genieten van persoonlijke interesses.

De fase van de verdwaalde ik

- Er vindt een verdere afname van het geheugen plaats.
- Het denken gaat steeds meer verloren.
- Desoriëntatie in tijd, plaats en persoon
- De omgeving wordt steeds vreemder en herkenningspunten verdwijnen
- Emoties/gevoelens worden steeds gemakkelijker geuit (Jantje huilt, Jantje lacht)
- De mens met dementie dwaalt door de tijd van zijn herinneringen, vervlogen tijden worden opnieuw beleefd als werkelijkheid.

Belangrijk in het contact

- Onverwachte gebeurtenissen zoveel mogelijk vermijden.
- In de behoefte van nabijheid en veiligheid voorzien.
- Aanvoelen wat de persoon met dementie wil en welke situaties uit het verleden opnieuw beleefd worden, gevoelens benoemen.
- De mens met dementie de mogelijkheid bieden om de situaties te overzien.
- Niet tegelijk praten en doen.

De fase van de verborgen ik

- De cognitieve functies nemen verder af.
- Emoties worden steeds meer basaal.
- Via motoriek wordt uiting gegeven aan emoties.
- De mens met dementie leeft in een eigen wereld

Belangrijk in het contact

- Contact hebben door dichtbij te zijn.
- Gevoelens benoemen.
- Bewegingen spiegelen.
- Bied warme zorg gericht op zintuigen.

De fase van de verzonken ik

- Hij/zij reageert nagenoeg niet meer op contact.
- De mens met dementie kan niet meer communiceren met woorden.
- Contact is alleen nog mogelijk via de zintuigen.
- Men kan nog wel notie hebben van wat er in de ander omgaat, het intuïtief aanvoelen van de ander.
- Men ervaart zijn lichaam als vreemd waarover geen controle meer is.

Belangrijk in het contact

- Raak de mens met dementie aan. Laat je nabijheid voelen.
- Maak geen onverwachte handelingen of bewegingen waardoor de persoon met dementie kan schrikken.
- Blijf steeds contact aanbieden en praat tegen de persoon met dementie.
- Zorg voor een kleine ruimte met prettige muziek met bijvoorbeeld vogelgeluiden of mooi bewegende lichtjes.